

har været hensigten at fortsætte den hidtidige drift. Svaret bedes set i lyset af de erfaringer, man på andre områder har gjort med at inddrage den planlagte udnyttelse under erstatningsbestemmelser.

Ad spørgsmålene 40 og 41:

Om baggrunden for erstatningsbestemmelsen i lovforslagets § 49, stk. 2, henvises til naturfredningskommissionens betænkning side 302 ff. Udgangspunktet for kommissionens overvejelser var, at der efter den nugældende regel i naturfredningslovens § 2 ikke kan ydes erstatninger i forbindelse med beskyttelsen af de jordfaste fortidsminder. Dette svarer til, hvad der gælder bl. a. i de andre nordiske lande og må i hovedtrækkene være nødvendigt, hvis man i påkommende tilfælde skal kunne gøre sig håb om at få bevaret et opdukket jordfast fortidsminde. Erstatningsbestemmelsen i § 49, stk. 2, er derfor meget moderat og har væsentligst sigte på den situation, at en landbruger afskæres fra fortsat dyrkning el. lign. En udvidelse af reglen til at omfatte tabt arbejdsfortjeneste eller formodede tab ved den afbrudte planlagte udnyttelse vil gøre erstatningsfeltet uoverskueligt, og de anførte udvidelser kan derfor ikke anbefales.

Det tilføjes, at disse erstatningsproblemer i praksis må antages at have en yderst begrænset rækkevidde. Rigsantikvarens administration af den nuværende § 2 i tilfælde, hvor hidtil ukendte fortidsminder er fremkommet under jordarbejder, har ikke i noget tilfælde givet anledning til konflikter, idet rigsantikvaren sammen med de interesserede parter har kunnet opnå aftaler, uden at problemerne i noget tilfælde er blevet indbragt for ministeren.

Spørgsmål 42:

Vil der i medfør af forslagets § 51, stk. 2, kunne erhverves en vejadgang? Vil vejadgang kunne sikres i medfør af andre bestemmelser i forslaget?

Ad spørgsmål 42:

§ 51, stk. 2, omtaler kun den situation, at rigsantikvaren har forhandlet med ejeren om en frivillig afståelse af fortidsmindet og eventuelt et omkringliggende areal. Ved en sådan frivillig ordning vil der også kunne

erhverves en vejadgang. Adskillige steder i landet har man opnået sådanne vejadgange eller passagerrettigheder.

Såfremt der ikke kan opnås enighed mellem rigsantikvaren og ejeren, står den mulighed tilbage, at der rejses en frednings-sag med henblik på tilvejebringelsen af en vejadgang.

Spørgsmål 43:

Er den omvendte bevisbyrde i forslagets § 50 ikke for streng over for grundejeren?

Ad spørgsmål 43:

§ 50 er ikke en straffebestemmelse, men en bestemmelse om retablering af beskadigede fortidsminder. Næsten undtagelsesfrit er der, hvor det drejer sig om de synlige fortidsminder, gravhøje og lign., på de pågældende ejendomme tinglyst deklARATIONER om fortidsmindernes tilstedeværelse og beskyttelsesreglerne for dem.

Enhver ejer eller bruger vil eller bør således være bekendt med eksistensen af fortidsminderne på den pågældende ejendom. Hvis bestemmelsen var udformet således, at det offentlige skulle påvise en subjektiv skyld hos ejeren, ville den blive næsten værdiløs, idet ejeren eller brugeren så godt som altid ville kunne anføre, at skaden var forårsaget af medarbejderne, maskinstationer eller entreprenører uden hans medvirken eller viden. Som reglen er formuleret, kan rigsantikvaren i særlige tilfælde undlade at kræve retablering, selv om ejeren ikke kan godtgøre, at skaden ikke skyldes fejl eller forsømmelse fra hans side.

Den foreslåede bestemmelse må medføre, at ejeren sørger for at indskærpe over for sine medarbejdere m. fl., at fortidsminderne skal respekteres.

Da man på den anden side heller ikke kan afvise, at udenforstående kan beskadige et fortidsminde, har man for en sådan situation i forslaget indføjet reglen i slutningen af § 50, 1. punktum.

*Kap. VIII. Almenhedens færdsel og ophold.
Strandbredder. § 54.*

Spørgsmål 44:

Hvor meget strand åbnes ved forslagets § 54, når der undtages områder inden for